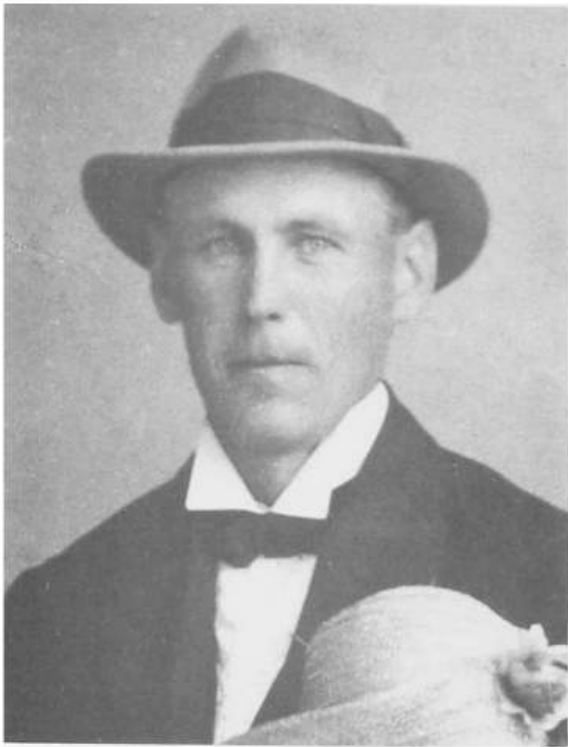
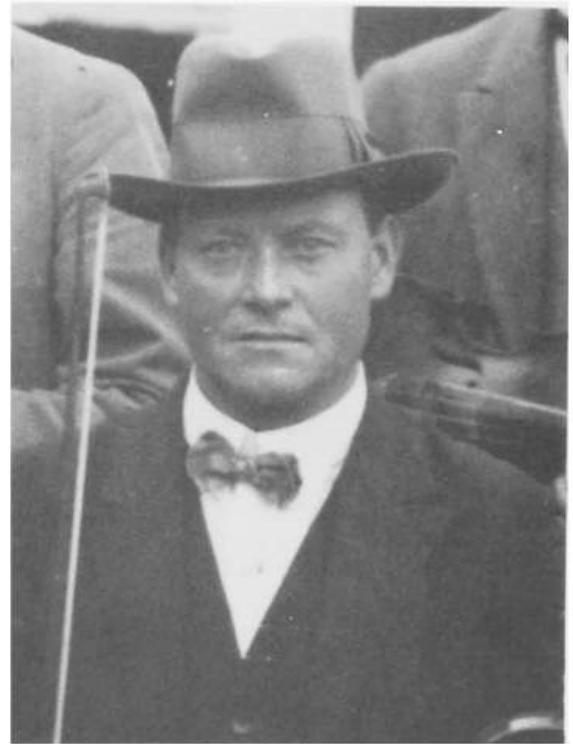

1012.

Henning Johansson, Huddunge

1013.

"Myr-Anders" Persson, Ängelsberg

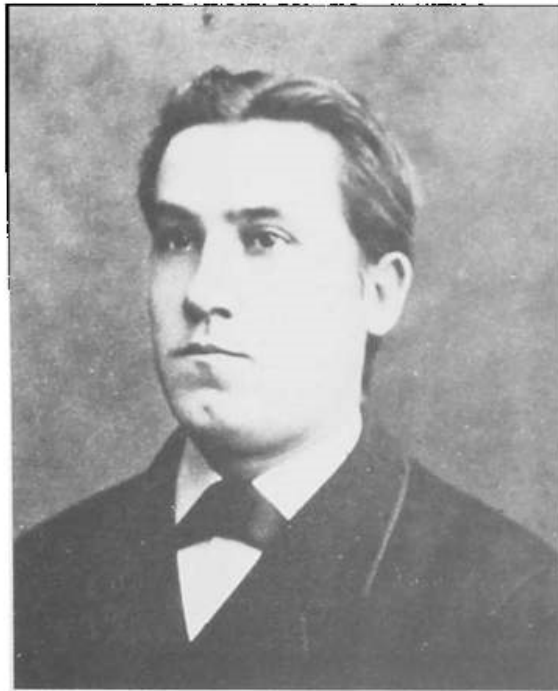
1014

Klas Lööf, Huddunge

JOHAN KARLSSON - "BEJBY - JANNE"

1015.

Johan Karlsson - vanligen kallad Bejby-Janne - föddes på gården Bejby i Medåkers socken i Västmanland. Han var den yngste i en barraskara om 10. Redan tidigt fick han hjälpa till på gården då fadern tidigt gick bort och den äldste av bröderna fick ta över ansvaret. Men samtidigt fick såväl Johan som de övriga bröderna lära sig ett hantverk. Johan och hans bror Gustaf lärde sig till skomakare, August blev smed o.s.v.

Tidigt kom Johan i kontakt med musiken genom en kringvandrande, avdankad (försupen) militärfanjunkare som skaffade sig mat och husrum - och litet att dricka - genom att vandra från by till by och lära ungdomen spela. Han kallade sin klarinett för "min lilla fästmö, som jag slaskar mule med (pussar) och fingrar på". Denne musiker bodde en tid även i Bejby, där han lärde bland andra Johan att spela klarinett och läsa och skriva noter. Ingen av barnen ägde någon klarinett men händiga som de var köpte Johan och August sig ett stycke ebenholz och slöjdade sig var sitt instrument med fanjunkarens som förebild. Ett av dessa finns ännu bevarat i Medåkers bygdegård. Klaffar och övriga metalldelar tillverkade August som var smed. Detta instrument använde Johan i många år men på äldre dar skaffade han sig ett mera lättblåst instrument.

Beträffande Bejby-Jannes medverkan i Medåkers musikliv se artikel på annan plats om Calle Fjärsmän.

Bejby-Janne var en god kompositör och en skicklig notskrivare. Han efterlämnade ett rikligt notmaterial av såväl egna som andras kompositioner, bland annat många av "Calle Fjärsmän". När Johan gick bort hade hans hustru Anna det goda omdömet att donera Johans notsamling till Örebro Läns Folkmusikförbund. Men när Västmanlands Spelmansförbund senare bildades överlämnade Einar Olsson i Glans-

Hammar - som då var ordförande i Örebro Läns Folkmusikförbund - hela detta notmaterial till vårt förbund, vilket vi är honom mycket tacksamma för. Samlingen innehåller många fina, trevliga och lättspelade melodier.

1016.

CARL PETTERSSON - "CALLE FJÄRSMAN"

Carl Pettersson - under sin levnad mest känd under namnet Calle Fjärsmän - föddes i Norrgården i Vretberga i Medåkers socken i Västmanland år 1860 och avled på Medåkers ålderdomshem år 1938. I sin ungdom gick han fyra år i läroverket i Arboga. På grund av denna sin bokliga bildning blev han under några år utnämnd till fjädingsman i socknen. Därefter kallades han allmänt för Calle Fjärsmän.

Vid sex års ålder började han spela fiol. Detta gick så till att hans far var till Stockholm med ett lass hö, och då köpte en fiol åt en nio år äldre bror. Utan någons vetskap började Calle låna instrumentet och öva sig på fiolen. En dag då Calles far och några vänner till

honom "tog supen" tog Calle fiolen och spelade några låtar till allas förvåning. Han fick nu överta fiolen och fortsätta spela öppet.

Snart kom han i kontakt med Anders och Petter Sjöqvist i samma socken, de skickligaste musiker som vid den tiden fanns i trakten. De lärde honom bland annat att skriva och läsa noter. Calle Fjärsmän tecknade vackert och skickligt ned både egna och andras låtar.

I vuxen ålder och efter sitt lilla mellanspel som fjädingsman arrenderade Calle och hans fru en liten gård i Ekeby. Men milt uttryckt kan man säga att någon bonde blev han aldrig. Därtill var han för djupt gripen av musiken. Med tiden blev han dessutom tämligen fet - han vägde ett tag säkerligen 120 kilo - och hans fru fick så gott hon kunde och orkade sköta både gård och hemmet med dess 6 barn.

Dessto mer aktiv var Calle på det musikaliska området. Han spelade på mängder av tillställningar tillsammans med olika spelmän i trakten till exempel Bertil Johansson i Norr-Ryby, Axel Andersson från Vikbo i Västra Skedvi (Vikbo-Axel), med sonen Emil Pettersson, Carl Johansson i Tveta i Himmeta, Erik Andersson i Berge i Himmeta, Oskar Jansson i Tveta, Johan Karlsson i Bejby (Bejby-Janne), Linus Danielsson i Hasta, Götlunda m.fl.

År 1930 hade Calle Fjärsmän besök av den store folkmusikforskaren Olof Andersson som tecknade upp tre låtar ur Calles repertoar. När Calle dog köptes hans noter in av vännen Vikbo-Axel. När ett övergivet militärflygplan störtade på gården Vikbo dödades såväl Vikbo-Axel som hela hans skördelag och gården brann ner. Därmed Calle Fjärsmäns notböcker. Men som tur är finns många av dem avskrivna i andra notböcker som bevarats, de bästa och populäraste har man all anledning förmoda.

1017.

Halvar Pettersson - i dagligt tal kallad Sme-Halvar - var son till Medåker storspelman Carl Pettersson ("Calle Fjärsmän"). Till skillnad mot fadern ägnade han sig i första hand åt sitt yrke och hade musiken som en kär och stor hobby. Han verkar inte heller att i lika hög grad som sin bror Emil ha varit engagerad i sin pappas spelningar.

Halvar föddes i Ekeby, Medåker, år 1892 och avled i en ålder av 80 år. År 1910 började han utbildas till smed hos August Karlsson i Berga. Han genomgick en kurs vid hovslagarskolan på Veterinärinstitutet i Stockholm och blev därefter hovslagare och smed i Nyckelby några år. Han flyttade sedan till sin hemsöcken och verkade en tid vid Klöverhäll innan han år 1918 bosatte sig i Tåby och öppnade egen rörelse. Denna verksamhet höll han på med till omkring år 1950. Han uppgav själv att han besökt 463 gårdar i 12 socknar. Han stack aldrig under stolen med sin egen skicklighet och påstod att han en dag hade skott 26 hästar, den snabbaste på 13 minuter.

Vid sidan av hovslageriet bedrev Sme-Halvar ett litet lantbruk vilket han skötte så väl att han fick hushållningssällskapets premier.

Redan vid 7 års ålder trakterade han såväl fiol som flöjt, men fiolen tog så småningom helt överhand. Av sin far lärde han sig en omfattande repertoar. Han spelade på otaliga bröllop och andra tillställningar och deltog flitigt på spelmanstämmer runt om i länet och landet. Ungdom låg honom nära och han lärde många de första kunskaperna i fiolspelning.

Sme-Halvar hade ett glatt och gott humör och under äldre dagar älskade han att uppträda som show-musiker. Han byggde sig originella instrument, bl.a. ett fiolliknande i form av en hästfot. Med detta instrument framträdde han på många tillställningar och i såväl radio som i televisionsprogram.

Örebro Läns Folkmusikförbund visade sin uppskattning över hans insatser till folkmusikens fromma genom att tilldela honom sitt förtjänsttecken i guld. När Västmanlands Spelmansförbund bildades deltog han flitigt i dess aktiviteter.